

saaledes ingen Vanskelighed, men naar man kommer med saa stort et Spørgsmaal som Forholdstalsvalgmaadens Anvendelse ved Folketingsvalgene, saa maa man kunne sige sig selv — det har jeg gjort Rede for i Fjor og skal ikke komme ind paa igen i Aar —, at det er absolut umuligt i Forbindelse med den privilegerede Valgret til Landstinget. En anden Sag var det, hvis man kunde enes om at indføre Forholdstalsvalgmaaden over hele Linien baade ved kommunale og politiske Valg, saa er der ingen, der hellere ønsker den Ordning end jeg. Men som Forholdene nu ligge, kunne de Herrer sige sig selv, at det er aldeles umuligt at komme frem paa den Maade, at man som Betingelse for at gaa med til en nødvendig Grundlovsændring, kræver Forholdstalsvalgmaaden indført ved Folketingsvalgene. Altsaa, naar de Herrer ikke ville rette det Misforhold, der findes i Kredsenes Størrelse, uden at man samtidig foretager en betydelig Omvæltning i anden Retning, saa er det dem, der spænde Ben for Sagens Gennemførelse, og det er ikke os, der have nogen Skyld, hvis der ikke kommer noget ud af den. Vi ere rede til at stemme for det foreliggende Forslag, naar der blot ikke indblandes andre Ting deri.

Rottbøll: Da vi forrige Aar havde denne Sag til Behandling, udtalte jeg, at uagtet der indenfor mit Parti var en Del Sympati for Forholdstalsvalgmaaden, vilde vi dog yde vor Medvirkning til at fremme Forslaget paa det foreliggende Grundlag under den bestemte Forudsætning, at man fra Ministeriets Side oplyste os om dets Stilling til en Landstingsopløsnings Rækkevidde. Det er jo nemlig klart, at med Vedtagelsen af en Grundlovsændring følger en Landstings- og en Folketingsopløsning, og da der har staaet og staar en Del Strid om Rækkevidden af Landstingsopløsningen, syntes vi, det var et rimeligt og naturligt Spørgsmaal fra Landstingets Side, hvorledes Ministeriet stillede sig til de kongevalgtes Opløselighed eller ikke Opløselighed. Under Forudsætning af, at vi fik et tilfredsstillende Svar paa vort Spørgsmaal, vare vi, som sagt, villige til at forhandle om Gennemførelsen af det foreliggende Forslag med mulige Ændringer, idet vi gik ud fra, at det vilde være heldigt, om man i Stedet for at blive staaende ved den løse Angivelse i Grundlovens § 32 om, at der skal være en Folketingsmand for omtrent 16,000 Indvaanere, kunde naa til at faa Antallet af Folke-

tingsmænd bestemt fastslaaet. Vi rettede i den Anledning i Udvalget en Henvendelse til den højtærede Konseilspræsident, der gik ud paa, at en Del af Udvalgets Medlemmer ønskede at faa Oplysning om Ministeriets Stilling til Landstingsopløsningens Rækkevidde. Paa denne Henvendelse fik vi et Svar, der for saa vidt var utvetydigt, som det sagde os, at Ministeriet ikke ønskede at besvare Spørgsmaalet. Jeg tør gaa ud fra, at Ministeriets Stilling i saa Henseende er den samme nu som i Fjor, og som Følge deraf er mit Partis Stilling ogsaa den samme. Vi ønske ikke at yde vor Medvirkning til dette Forslags Gennemførelse, medmindre vi faa et klart Svar paa det i Fjor stillede Spørgsmaal.

Harald Jensen: Jeg skal ikke komme ind paa at omtale Ulemperne ved den nuværende Kredsfordeling; de have saa ofte været omtalte i Pressen og Rigsdagen, at det er unødvendigt. Men jeg turde maaske gøre en Bemærkning til det ærede 1ste Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mygdal), der udtalte, at hvis Grundlovens Bud blev opfyldt, saa vilde det ikke vare saa mange Aar, inden man naaede op til 200 Folketingskredse, idet man inden ret længe vilde være nødsaget til atter at forøge Antallet. Jeg skal i den Anledning gøre opmærksom paa, at den nuværende Valgkredsordning i væsentlig Grad har sin Grund i Folketællingen af 1845; men den er desuagtet kun bleven forandret i 1894, en Forandring, der tilmed langt fra var tilfredsstillende og heller ikke meget omfattende. Altsaa, hin Ordning har vist sig at kunne gaa i mange Aar. Den Gang Valgkredsordningen blev fastslaaet, lagde man Valgkredsene saaledes, at store Dele af Befolkningen nu føle sig forurettede derved, hvilket er ganske naturligt, naar man ser hen til, hvorledes Befolkningen den Gang fordelte sig her i Landet, og hvorledes Fordelingen nu er. I 1845, da den Fordeling, som blev lagt til Grund for Valgkredsordningen, fandt Sted, udgjorde Bybefolkningen kun 277,000 Personer, medens Landbefolkningen talte over 1 Mill. Det er ganske naturligt, at en Ordning af Kredsenes herefter maatte blive en ganske anden end den, det nuværende Folketal vilde føre til. Jeg tror ikke, man behøver at nære nogen Frygt for, at en ny Valgkredsordning saa snart vil blive forældet igen, thi som Udviklingen har vist sig at gaa, er det Byerne og Bybefolkningen, der tage til, og den Tid vil